

Helsingin kaupungin liikuntavirasto

TOIMINTAKERTOMUS

2016

Palveluissa yli 10 miljoonaa liikkujaa

Liikuntatoimi täytti 97 vuotta

LIIKUNTAVIRASTO
Helsinki

Sisältö

Liikuntatoimi 1919–2017.....	4
Liikuntatoimen organisaatio 2016.....	4
Liikuntalautakunta, puheenjohtajan katsaus.....	5
Sisäliikuntapalvelut.....	6
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut.....	10
Ulkoliikuntapalvelut.....	14
Merelliset palvelut.....	16
Hallintopalvelut.....	20
Ympäristötavoitteet toteutuivat.....	27
Satoja liikuntatapahtumia Helsingissä.....	28
Liitetaulukot.....	30

Sisäliikuntapaikkojen käyntikerrat 2012–2016
Liikunnanohjauksen käyntikerrat 2012–2016
Kalastusluvat pyyntitavoittain 2012–2016
Venepaikat 2012–2016
Rastilan leirintäalueen yöpymisvuorokaudet 2012–2016

TOIMINTA-AJATUS

Helsingiläisten elämisen laadun
ja toimintakykyisyyden
parantaminen liikunnan keinoin.

Vuosi sujui taloudellisesti hyvin

NETTOBUDJETOITU liikuntatoimi saavutti sitovat toimintakate- ja toiminnalliset tavoitteensa. Liikuntatoimen tulot olivat 17,3 (16,4 vuonna 2015) miljoonaa euroa ja tulot ylittivät talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla.

Helsingiläiset tyytyväisiä liikuntapalveluihin

HELSINKILÄISET ovat entistä tyytyväisempiä liikuntapalveluihin. Tämä ilmeni vuoden 2016 Kaupunkipalvelututkimuksesta. Tyytyväisyys kaikkiin palveluihin on lisääntynyt, kun tuloksia verrataan edelliseen vuoden 2012 tutkimukseen. Parhaan arvosanan 4,18 (asteikko 1–5) saivat kuntoradat ja ulkoilureitit.

Helsingin liikuntapaikat Suomen ja Euroopan kärkeä

VIRASTON OMA asiakaskysely toteutettiin uimahalleissa, monitoimihalleissa, tekojäähallilla, ohjatussa liikunnassa, veneilyssä ja tilavarauspalveluissa. Kyselyn mukaan helsingiläiset ovat tyytyväisiä liikuntapalveluihin, sillä vuoden 2016 yhteenlaskettu keskiarvo oli 4,07.

Helsinki on myös Euroopan laajuisissa vertailuissa kärjessä, sillä Quality of life in European cities -tutkimus paljasti, että pääkaupungeista Helsingissä ja Luxemburgissa asukkaat ovat kaikkein tyytyväisimpiä kaupunkinsa liikuntapalveluihin.

Uudistetut avustusten myöntöperusteet käyttöön

LIIKUNTATOIMI jakoi 7,2 miljoonaa euroa toiminta- ja tilankäyttöavustuksina 380 helsinkiläiselle liikuntaseuralle sekä eläkeläis- ja erityisryhmälle. Toiminta-avustuksen laskennallisia myöntämisperusteita kevennettiin. Avustuksissa painotettiin toiminnan ja harrastajamäärän lisäksi liikuntastrategian mukaisesti lasten ja nuorten liikuntatoimintaa.

Liikuntaviraston paikoissa yli 10 miljoonaa liikkujaa

ERILAISILLA LIIKUNTAKURSEILLA oli noin 722 000 liikkujaa, uimahalleissa ja monitoimihalleissa 3,9 miljoonaa kävijää ja mitattavissa ulkoliikuntapaikoissa käyntikertoja tilastoitiin 3,4 miljoonaa. Kun ulosvuokattujen jalkapalloon tarkoitettujen seurakenttien 1,2 miljoonaa käyntikertaa lasketaan mukaan, ulkokenttien kokonaiskäyntikertamäärä oli 4,6 miljoonaa. Epävakaasta kesästä johtuen käyntikertoja Stadin uimarannoilla oli noin 734 000 ja yöpymisiä Rastilan leirintäalueella 88 433. Kalastuslupia myytiin yli odotusten, yhteensä 7 771.

Lasten ja nuorten käyntikerroissa selkeää kasvua

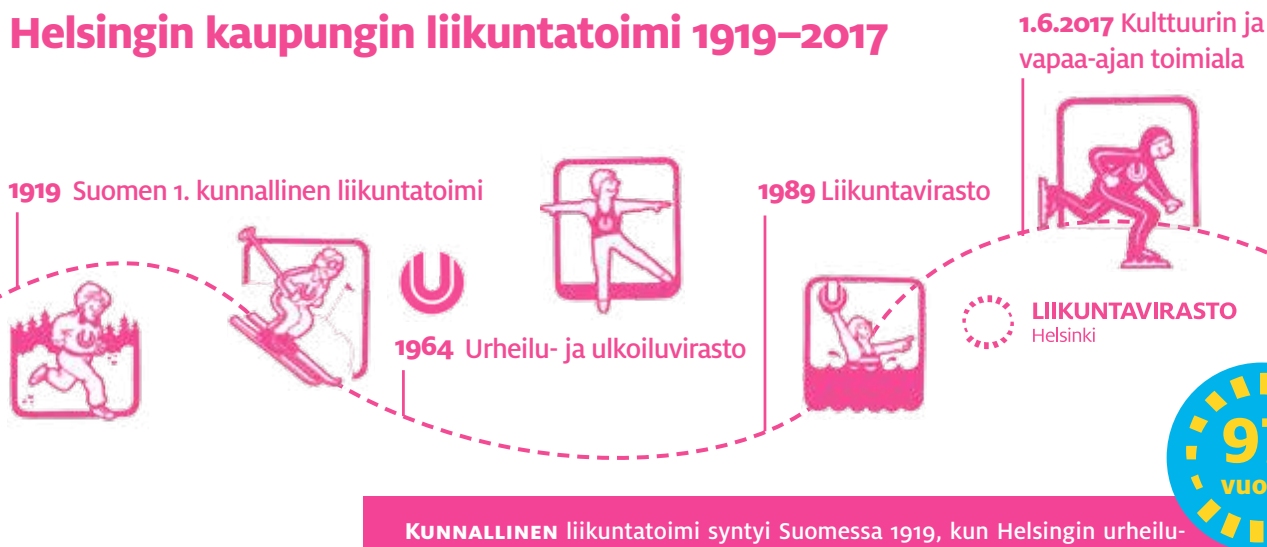
EASYSPORT- JA FUNACTION -toimintojen käyntikertoja oli yhteensä noin 90 000. Alakouluikäisten EasySport-liikuntaryhmissä liikkui syksyn aikana viikoittain reilusti yli 3 000 lasta. Toimintaan osallistuneista lapsista noin 51 % ei kuulu urheiluseuraan ja 21 % mainitsee EasySport-liikunnan ainoaksi harrastukseksi. Nuorten FunAction-harrasteliikunta on vakiintunut Itä-Helsinkiin ja toiminta laajeni nyt Kannelmäkeen ja Malminkartanoon. Monipuolisessa toiminnassa kirjattiin ennätyselliset 25 000 käyntikertaa. Suosituinta olivat kiipeily, kuntosaliharjoittelu, sulkapallo ja erilaiset lajikokeilut. NYT-liikunta, Nuorten yhteiskuntatalku -hanke 18–29-vuotiaille helsinkiläisnuorille, keräsi noin 29 000 käyntikertaa.

Kaikki koulut nyt liikkuvia kouluja

VUODEN LOPPUUN mennessä kaikki Helsingin kaupungin koulut olivat rekisteröityneet liikkuviksi kouluiksi. Työ fyysisesti aktiivisemman koulupäivän kehittämiseksi jatkuu, ja liikuntavirasto tukee kouluja monin eri tavoin mm. EasySport- ja FunAction-liikunnan avulla.

Helsingin kaupungin liikuntatoimi 1919–2017

KUNNALLINEN liikuntatoimi syntyi Suomessa 1919, kun Helsingin urheilulautakunta aloitti toimintansa. Urheilu- ja ulkoiluvirasto syntyi 1964 ja se muuttui liikuntavirastoksi 1989. Viraston ja lautakunnan toiminta päättyi 31.5.2017, kun kaupungin uusi organisaatio astuu voimaan.

Liikuntaviraston palvelut jatkavat toimintaansa 1.6.2017 uuden Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialassa.

Liikuntatoimen organisaatio 2016

Virastoa johti 31.7. asti liikuntajohtaja **Anssi Rauramo**, ja hänen eläkkeelle siirtymisen jälkeen, 1.8. alkaen, va. liikuntajohtaja **Petteri Huurre**.

Lautakunnan viimeinen täysi toimintavuosi sai päätöksensä

Puheenjohtajan katsaus

VOOSI OLI TAPAHTUMILTAAN niin lautakunnassa kuin vi-rastossa vaiherikas ja mielenkiintoinen. Se piti sisällään erään aikakauden päättymisen pitkäaikaisen liikuntajohta-jan **Anssi Rauramon** jäädessä elokuussa eläkkeelle. Opin tuntemaan Anssin vankkana liikunnan ja urheilun puolesta-puhujana. Toivotan vielä kerran seniorille hyviä eläkepäiviä golfin, purjehduksen ja muun liikunnan parissa.

Vuosi sisälsi suuria onnistumisia helsinkiläisen liikunnan edistämisenä. Ilolla voimme todeta, että eurooppalaisten pääkaupunkien joukossa helsinkiläiset ovat tyytyväisimpiä asukkaita oman kaupunkinsa liikuntapalveluihin. Viraston palveluita käytti vuoden aikana yli 10 miljoonaa liikkujaa ja määrä on kasvussa. Erityisen hienoa on ollut huomata, että lautakunnan vuoden 2016 talousarvion yhteydessä asettama sitova toiminnallinen tavoite liikkuvien koulujen määrästä Helsingissä on ylitetty. Liikunnan merkitys ylihallintokuntai- sessa roolissa on tuottanut tulosta. Myös koulusalit ovat nyt vihdoin siirtymässä iltakäytön osalta liikuntaviraston varat- taviksi. Tällä pyritään yksinkertaistamaan salien varausta ja yhdenmukaistamaan hinnoittelua tulevaisuudessa.

Liikuntaseurojen osalta vuosi toi uusia tuulia avustusjärjes- telmän uusimiseen. Suurin yksittäinen muutos oli erilaisten liikuntaviraston ulkopuolisiin tiloihin jaettujen tilankäyt- töavustusten yhtenäistäminen yhdeksi tilatueksi ja viraston omien tilojen muutos maksulliseksi. Uudistuksen yhteydessä käytiin jatkuvaa keskustelua Helsingin Seuraparlamentin ja urheiluseurojen kanssa. Seurojen palautteen perusteella kehitettiin avustusperiaatteita liikuntakertojen laskemises- sa ja yksinkertaistettiin itse hakuprosessia. Uudessa avus- tusjärjestelmässä painopisteenä toimi kaupungin strategian mukaisesti lasten ja nuorten liikunta.

Vuosi oli viraston investointien kannalta yhtä haasteelli- nen kuin se on ollut lähes koko lautakuntakauden. Tiukas- ta investointiraamista johtuen on lautakunnassa jouduttu keskittämään rahankäyttöä priorisoituihin kohteisiin. Tästä esimerkkinä oli määrärahojen siirto Kivikon liikuntapuistos- ta Vuosaareen, jotta jo vuosia keskeneräisinä odottaneista liikuntapuistoista toinen saadaan lähivuosina suunnitelmien mukaiseen kuntoon. Suuremman liikuntarakentamishank- keen, Jätkäsaaren Bunkkerin, toteuttaja löytyi lopulta kau- pungin ulkopuolelta ja kaupunki tulee tiloihin vuokralaiseksi. Merellisen tukikohdan lopullinen sijoittuminen on edelleen auki Ouritsaaren jatkaessa puuvenetelakan ja sen ympärille vuosikymmenten varrella rakentuneen yhteisön käytössä.

Vuoden suurin myllerrys hallinnon saralla oli kaupungin uuden johtamisjärjestelmän rakentaminen nopealla aika- taululla. Liikuntavirasto muuttuu kesällä 2017 liikuntapal- veluksi, jota johtaa poliittisesti toimialalautakunta ja sen alaisuudessa oleva liikuntajaosto. Uudessa toimialalauta-

kunnassa liikunta-asioita käsitellään yhdessä muun muas- sa nuoriso- ja kulttuuriasioiden kanssa, joten lautakunnan edustajien työtaakka on suuri.

Haluan omalta osaltani kiittää liikuntaviraston väkeä, lii- kuntalautakuntaa, helsinkiläisiä liikkujia ja muuta liikunta- väkeä yhteistyöstä kaupunkimme liikunnan kehittämiseksi. Tilastojen valossa eteenpäin on menty huolimatta vaikeista taloudellisista ajoista. Yksi asia on kuitenkin varma. Sekä toimiala-lautakunta että liikuntajaosto saavat kesän alussa uuden puheenjohtajan. Kiitos vielä kerran kaikille kuluneis- ta vuosista!

Riku Ahola
liikuntalautakunnan puheenjohtaja

Liikuntalautakunnan jäsenet

Varsinaiset jäsenet
Henkilökohtaiset varajäsenet

AHOLA Riku, Vas, puheenjohtaja
PAULIG Outi, Vas

LAAKSONEN Heimo, Kok, varapuheenjohtaja
SEPPÄNEN Pirre, Kok

RUHALA Heidi, Kok
KAILAHEIMO Roope, Kok

LYYTINEN Joonas, Vihreät
SIIKA-AHO Seppo, Vihreät

MUHONEN Sallamaari, Vihreät
KORTTEINEN Lotta, Vihreät

JÄRVINEN Jukka, SDP
ORANEN Sanna-Mari, SDP

HÄMÄLÄINEN-BISTER Riitta, SDP
VIRKKUNEN Heikki, SDP

BORGARSDÓTTIR SANDELIN Silja, SFP
WECKMAN Sebastian, SFP

LAMPELA Seppo, SKP
SANDBERG Tiina, SKP

HURU Nina, PS, kaupunginhallituksen edustaja
RAATIKAINEN Mika, PS

Sisäliikuntapalvelut

Osasto huolehti vastuullaan olevien liikuntalaitosten ja sisäliikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja kehittämisestä.

Tavoitteena oli liikuntastrategian mukaisesti parantaa kaupunkilaisten hyvinvointia ja lisätä kaupungin eri asuinalueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta ylläpitämällä liikunnan olosuhteita. Sisäliikuntapaikkojen asiakaina olivat yksittäisten kuntalaisten lisäksi liikuntaseurat, järjestöt ja yksityiset toimijat. Normaalin kausitoiminnan lisäksi liikuntapaikoilla järjestettiin lukuisia liikunta- ja urheilutapahtumia.

Liikuntapaikkojen kokonaiskävijämäärä oli **3 981 282** ja viraston sitova tavoite **1 800 000** käyntikertaa uimahalleissa ja monitoimilaitoksissa toteutui.

Sisäliikuntapaikkojen kuntoa kartoitettiin, peruskorjauksia suoritettiin ja joidenkin isompien laitosten korjaustarvekar-toitusten perusteella käynnistettiin tarveselvityksiä. Irtai-men omaisuuden hankinnoilla kohennettiin usean eri liikun-tapaikan välineiden ja laitteiden tasoa.

TÖÖLÖN KISAHALLI toimi jälleen erilaisten liikunta- ja urheilutapahtumien näyttämönä. Tapahtumien lajikirjo oli runsas ja monipuolisia tapahtumia oli maksuttomista lasten liikuntatapahtumista maksullisiin kilpaurheilutapahtumiin. Kisahallissa tehtiin vuoden aikana paljon erilaisia peruspa-rannus- ja kunnossapitotöitä. Hallin eteläisessä päädyssä olevan ravintolatilaa sähkökeskus uusittiin, A-hallin parven puulattiaa perusparannettiin ja kuntosalialueelle hankittiin useita uusia kuntosali- ja lämmittelylaitteita.

OULUNKYLÄN LIIKUNTAPUISTON talvikausi oli edellisvuosien tapaan vilkas jääliikunnan ja tapahtumien osalta, mm. Bandy-liigan Suomen mestaruus ratkaistiin keväisessä auringonpaisteessa noin 3 000 katsojan seurattessa finaaliottelua. Itsenäisyyspäivänä otettiin varaslähtö Suomen 100-vuotisjuhlavuoteen järjestämällä ulkojäällä Koko Suomi Luistelee -tapahtuma. Jäähalliin hankittiin uusi jäänhoito-kone. Oulunkylän liikuntapuiston viheralueita siistittiin ja kunnostettiin ja valaistuksia peruskorjattiin niin ulko- kuin sisätiloissakin. Ulkokuntoilupaikka uusittiin ja lapsille teh-tiin pieni, viihtyisä leikkipaikka. Jätteiden lajittelua ja niiden vähentämiseen johtavia toimenpiteitä jatkettiin koko liikun-tapuistossa Eko-kompassin tavoitteiden mukaisesti.

MAUNULAN LIIKUNTAHALLISSA edelleen hieman uutta il-mettä saanut kuntosali lisäsi kuntoilijoiden määrää entuu-destaan. Vuoden aikana koko kiinteistö nuohottiin ja ilmas-

Liikuntapaikkojen kokonaiskävijämäärä oli lähes neljä miljoonaa.

tointikanavat puhdistettiin. Ampumaurheiluun liittyviin radan turvallisuustekijöihin kiinnitettiin erityistä huomiota syksyllä.

KATAJANOKAN LIIKUNTAHALLISSA aloitti syksyllä uusi seni-oreiden liikuntaryhmä. Hallin pihan puoleisia ikkunaruujuja vaihdettiin ja ikkunakarmit maalattiin syksyllä. Pihalla teh-tiin myös maisemointitöitä.

ITÄKESKUKSEN UIMAHALLISSA testattiin vesiliikuntatapah-tumassa uutta wibit-vesitemppurataa, joka saavutti heti suuren lapsiperheiden suosion. Alakerran miesten saunat uusittiin kokonaan ja hallin solariumtilan tilalle tehtiin uusi kuntosali.

KONTULAN KUNTOKELLARIN liikuntavarusteita täydennet-tiin mm. uudella juoksumatolla. Lisäksi asiakkaille tarkoitet-tuja säilytyskaappeja uusittiin.

LIIKUNTAMYLLYN JULKISIVUREMONTTI saatiin valmiiksi. Hallin merkittävimpiä uudistuksia oli juoksusuoran ja kiertävän kentän väliin tehty aita, joka paransi selvästi asiakas-
turvallisuutta. Halliin hankittiin uudet ajanottokennot ja äänentoistolaitteet uusittiin. Myös voimistelualueen kalustusta ja kuntosalilaitteita uusittiin. Kesän aikana uusittiin sadevesiputkisto ja kattokaivot.

YRJÖNKADUN UIMAHALLISSA tehtiin kesällä mittava perusparannus hallin kahviotiloissa. Tilat kunnostettiin täysin ja ne varustettiin nykyaikaisilla keittiökoneilla. Lisäksi ilmastointi- ja sähkölaitteet uudistettiin kokonaan. Keväällä ja talvella järjestetyt jo perinteiset naisten ja miesten hemmottelupäivät kiinnostivat edelleen asiakkaita.

UIMASTADIONIN kesäkausi oli aikaisempia vuosia hiljaisempi johtuen koleasta kesästä. Asiaan vaikuttivat oletettavasti myös niin Leppävaaran maauimalan kuin Helsinki-Altaankin avautuminen. Talven 2015 – 2016 aikana korjattu lasten allas oli todella hyvässä kunnossa. Syksyllä kauden päätyttyä aloitettiin vastaava korjaus hyppyaltaassa.

KUMPULAN MAAUIMALAN kävijämäärä jäi myös viileän ja epävakaisen sään vuoksi melko alhaiseksi.

PIRKKOLAN LIIKUNTAPUISTON energia-asioita on kartoitettu ja kehitetty jo pitkään ja energiansäästö oli jälleen merkittävä. Jäähallille rakennettiin uusi sisääntulon lippa. Uimahallin ja palloiluhallin katon kaaripalkkeja vahvistettiin kesän aikana. Myös palloiluhallin kattoa korjattiin. Kesäkauden merkittävimmät tapahtumat olivat perinteiset Hesa Cup ja Pääkaupunkijuoksu.

Suomen suurin
aurinkovoimala
aloitti tuotantonsa
Kivikon hiihtohallin
katolla.

KÄPYLINNASSA oli viimeinen kokonainen toimintavuosi, sillä kiinteistö peruskorjataan toiseen käyttötarkoitukseen. Liikuntavirasto joutuu siten luopumaan paikasta sen suosiosta ja tarpeellisuudesta huolimatta.

RUSKEASUON LIIKUNTAPUISTON toimintavuosi oli vilkas. Eri lajeissa järjestettiin useita kansallisia ja kansainvälisiä kilpailuja. Vanhojen teräsmiekkojen miekkailukilpailu Helsinki Longsword Open sai paljon mediahuomiota. Kesän aikana seuratiin käsipallo- ja judoleirejä lajien harrastajille. Helsingin jäähallissa kisattiin Helsinki International Horse Show, jonka onnistumiseen Laakson ratsastusstadion ja Ruskeasuon hiekkakenttä toivat oman osuutensa.

LATOKARTANON LIIKUNTAPUISTON toiminta jatkui varsin hyvänä, lukuun ottamatta kuntosalia, jonka kävijämäärän vuosia jatkunut kasvu kääntyi ensimmäisen kerran lievään laskuun. Ulkoliikuntapaikat vetivät varsin hyvin käyttäjiä puoleensa. Turvallisuustekijöihin panostettiin ja mm. päivitettiin henkilökunnan ensiaputaidot.

KIVIKON HIIHTOHALLIN katolle Helen Oy:n rakennuttama Suomen suurin aurinkovoimala aloitti tuotantonsa. Liikuntavirastolla on katolla 60 nimikkopaneelia, joiden sähkön tuoton virasto saa hyväkseen. Hallin merkittävimpiä investointeja olivat kolmannen kerroksen lämpimän tilan ja osan kylmäputkesta suunnitteluttaminen liikuntatilaksi sekä näiden rakennustöiden aloittaminen. Hallille hankittiin käytetty traktori. Hiihtosiakkaat antoivat lumesta ja laduista hyvää palautetta, joten hallin ja lumen hoitomenetelmien jatkuva kehittäminen on tuottanut hyvän tuloksen.

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut

Osasto tarjosi liikunnanohjaus- ja erityisliikunnan palveluja yhteistyössä alan järjestöjen kanssa ja huolehti ruotsinkielisestä ohjatusta liikunnasta. Asiantuntijapalvelut kohdentuivat erilaisiin liikuntaa ja terveyttä edistäviin hankkeisiin. Kaupungin henkilöstöliikunta kuului myös palveluihin.

Liikunta- ja hyvinvointipalveluiden tavoitteena oli hyvinvoiva helsinkiläinen, jonka terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta edistetään liikunnan keinoin. Osaston palveluita käytti yhteensä **721 900 liikkujaa**.

Etenkin lasten ja nuorten sekä senioreiden liikuntatoiminnan osallistujamäärät lisääntyivät merkittävästi.

ALAKOULUIKÄISTEN EASYSPORT-LIIKUNTARYHMISSÄ liikkui syksyn aikana viikoittain jo reilusti yli 3 000 lasta. Toimintaan osallistuville lapsille toteutettiin keväällä kysely, jolla haluttiin mm. selvittää toimintaan osallistuvien lasten taustoja ja mielipiteitä palvelumallista. Viisiportaisella asteikolla arvioituna lapset antoivat toiminnan mielekkyydelle arvosanaksi 4,58. Lapsista noin 51 % ei kuulu urheiluseuraan ja 21 % mainitsee EasySport-liikunnan ainoaksi harrastukseksi.

FunAction
funactionnuorille.fi

NUORTEN FUNACTION-HARRASTELIIKUNTATOIMINTA on vakiintunut Itä-Helsinkiin, ja vuonna 2016 toiminta laajeni lähiöprojektin tuella Kannelmäkeen ja Malminkartanoon. Alueen nuoria aktivoitiin yhteistyössä nuorisosiainkeskuksen kanssa. FunAction-toiminta keräsi ennätysellisen paljon käyntikertoja. Suosituinta olivat kiipeily, kuntosaliharjoittelu, sulkapallo ja erilaiset lajikokeilut.

Fyysisessä toimintakyvyssään tukea tarvitseville yläkoululaisille ryhdyttiin kehittämään kohdennettua personal trainer-palvelua, jossa oppilailla on halutessaan mahdollisuus liikunnanohjaajan tarjoamaan henkilökohtaiseen tukeen fyysisesti aktiivisemmän arjen ja liikuntaharrastuksen löytymiseksi. Nuorten liikunnallista Ruuti-toimintaa edistettiin RuutiExpo- ja RubuFest-tapahtumissa toiminnallisilla keinoin.

Kouludemoja tuotettiin edellisvuoden tapaan Liikuntapolku-teemalla, ja demot liikuttivat noin 1 900 oppilasta. Liikuntamylllyn FunAction Kick off -liikuntapäivissä liikkui yhteensä noin 3 600 oppilasta opettajineen.

Vuoden loppuun mennessä kaikki Helsingin kaupungin koulut olivat rekisteröityneet liikkuviksi kouluiksi. Työ fyysisesti aktiivisemmän koulupäivän kehittämiseksi jatkuu edelleen, ja liikuntavirasto tukee siinä kouluja eri tavoin mm. EasySport- ja FunAction-liikunnan avulla.

62 % vastaajista harrasti vain vähän tai ei lainkaan liikuntaa ennen NYT-liikuntaan osallistumista.

NYT-LIIKUNTAA eli Nuorten yhteiskuntatakuu -hankkeen toimintaa jatkettiin uudella päätöksellä aikaisemmin suunnitellusta syyskuusta vuoden loppuun. Hankkeen kohderyhmä rajattiin 18–29-vuotiaisiin helsinkiläisnuoriin. Vuonna 2016 NYT-liikunta keräsi noin 29 000 käyntikertaa, joista suurin osa kertyi viikoittaisesta liikuntatarjonnasta. Liikuntaneuvonta, erilaiset tapahtumat ja infot keräsivät myös runsaasti käyntikertoja. Nuorten äänen kuulemista vahvistettiin järjestämällä nuortenraateja ja avaamalla nuorten NYT-liikuntakokemuksista kertova blogi. Syksyn asiakaskyselyn (N=574) tulosten mukaan 62 % vastaajista harrasti vain vähän tai ei lainkaan liikuntaa ennen NYT-liikuntaan osallistumista, 21 % oli ilman työ- tai koulutuspaikkaa ja 52 % opiskelijoita. Noin neljänneksellä vastaajista (27 %) molemmat vanhemmat tai toinen vanhemmista oli syntynyt muualla kuin Suomessa.

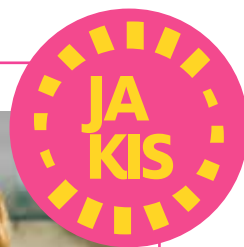
Ikääntyneiden liikuntapalveluita täydennettiin aloittamalla kauppakeskuskävelyt Itä-Helsingissä. Niiden etuna on, että kävelyä voidaan harjoittaa ympäri vuoden sisätiloissa kylmältä ja liukkaudelta suojassa. Seniorisäpinät käynnistyivät Myllypuron ja Pirkkolan lisäksi myös Töölössä. Liikuntavirasto oli edellisvuosien tapaan mukana erityisliikuntatapahtumissa mm. mielenterveyskuntoutujien Iloliikkuja-ulkoilupäivässä sekä keuhkohtaumapäivässä. Virasto oli mukana järjestämässä Kampin aivoterveysmessuja, jotka tavoittivat satoja helsinkiläisiä. Erityisliikuntapalveluiden ja HUS:n yhteistyötä tiivistettiin käynnistämällä uusi liikuntaryhmä ylipainoisille nuorille.

Lähiöliikunnan viikoittainen toiminta keräsi 36 000 käyntikertaa

Lähiöliikuntaa toteutettiin edelleen Pihlajamäessä, Maunulassa, Myllypurossa sekä Jakomäki-Tapuli-alueella. Toimintaa supistettiin lähiöprojektin erillisrahoituksen päätyttyä kesällä. Lähiöliikunnan viikoittainen toiminta keräsi noin 36 000 käyntikertaa, ja alueellinen verkostotyö jatkui edellisvuosien tapaan. Viikoittaiset Seniorisäpinät liikuttivat tuhansittain ikääntyviä, ja suositut tapahtumat Liikuntahulinat, Perhepallot ja Sisäsuunnistus houkuttelivat runsaasti alueiden lapsia, perheitä ja koululaisia liikkumaan liikuntahalleissa ja leikkipuistoissa. Syksyllä liukkaiden keliin aikaan Liikuntamyllyssä kokeiltiin Seniorikävelyä, jotka houkuttivat uusia liikkujia lähiöliikunnan pariin. Kesällä osaston palveluvalikoimaan otettiin mukaan uusi tuote, LivUlkotreeni, jossa hyödynnettiin ja tehtiin tunnetuksi viraston uusia lähiliikuntapaikkoja.

Osasto sai jälleen Etelä-Suomen aluehallintovirastolta rahoitusta **Naiset yhdessä liikkumaan** -hankkeeseen. Tavoitte kehittää pääsääntöisesti naisten liikuntamahdollisuuksia osoittautui erittäin tarpeelliseksi maahanmuuttajanaisten kotoutumisen edistämiseksi. Liikuntaryhmien määrä tuplaantui edellisvuoteen verrattuna, ja vuoden aikana järjestettiin mm. jumppaa, vesijumppaa, tanssillisia tunteja, vanhempi-lapsi-liikuntaa ja uimaopetusta. Vuoden aikana järjestettiin myös pyöräilykurssi, pyöräilyn opettamisen ohjaajakurssi, uimaopettajakurssi ja vertaisohjaajakoulutus. Lisäksi maahanmuuttajien henkilökohtainen liikuntaneuvonta aloitettiin Myllypuron terveysasemalla. Uutena toimivana kokeiluna järjestettiin suomen kieltä liikunnan avulla -kurssi. Liikuntainfotilaisuuksia jatkettiin moskeijoissa yhteistyössä kaupungin hallintokuntien kanssa, ja liikuntainfoja järjestettiin myös maahanmuuttajataustaisille järjestöille ja kielikursseille. Kauppakeskus Itiksessä järjestettiin kauppakeskuskävelyjä maahanmuuttajien liikuntaan aktivoimiseksi. Kesällä järjestettiin yhteistyössä eri järjestöjen kanssa kävelyryhmiä ja retkiä, joiden tavoitteena oli aktivoida naisia omaehtoiseen liikuntaan. Maahanmuuttajataustaisia naisia osallistui myös Naisten Kymppi -tapahtumaan.

Kaupungin henkilöstöä kannustettiin liikkumaan järjestämällä 120 viikoittaista ohjattua liikuntaryhmää.

Elokuussa käynnistettiin **Kotoutumista liikunnan keinoin** -hanke Helsingin kaupunginhallituksen rahoituksella. Hankkeen tavoitteena oli turvapaikanhakijoiden osallisuuden lisääminen ja maahanmuuttajien kotoutumisen edellytysten tukeminen. Hankkeen kohderyhmälle järjestettiin liikuntaan tutustumisia ja liikuntamahdollisuuksia viraston omista toimipisteissä, vastaanottokeskuksissa ja tapahtumissa. Lisäksi järjestettiin viikoittaisia liikuntatunteja mm. futsalia, jalkapalloa, karatea, kuntosaliopastusta, perhesirkusta, naisten kiertoharjoittelua sekä uimakoulu. Hankkeen rahoitus jatkuu vuonna 2017.

Helsingin kaupungin henkilöstöä kannustettiin omaehtoiseen liikkumiseen järjestämällä noin 120 viikoittaista eri kohderyhmille suunnattua ohjattua liikuntaryhmää sekä subventoimalla osallistumismaksuja Naisten Kypille ja Pääkaupunkijuoksuun. Pääkaupunkiseudun kuntien ja HUS-kuntayhtymän liikkumattomalle tai vähän liikkuvalla henkilöstölle järjestettiin mahdollisuus osallistua valtakunnallisen Matka hyvään kuntoon -rekkakiertueen testeihin yhden viikon aikana. Liikunnansuunnittelijat toimivat asian tuntijoina erilaisissa poikkihallinnollisissa ja kaupunkitasoisissa työryhmissä.

Poikkihallinnollisen kaksivuotisen **UP! – Aktiivisempi päivä** hankkeen tavoitteena oli henkilöstön istumisen vähentäminen ja aktiivisuuden lisääminen työpäivään. Hanke toteutettiin yhteistyössä Helsingin kaupunginkanslian, Työterveys Helsingin ja henkilöstöliikunnan kanssa. Hankkeessa järjestettiin mm. luentoja ja aktiivisuutta lisäävien välineiden koelumahdollisuuksia sekä julkaistiin UP! -uutisia. Hankkeen liikuntaneuvoja jalkautui työpisteisiin, kehittämispäiviin ja kokouksiin. Hanke tuotti kaupungin virastojen käyttöön oman Tauon paikka – Nouse ylös -tietokoneherätteen.

Osastolla kehitettiin poikkihallinnollisia palveluketjuja ja kohdennettuja liikuntaneuvontapalveluja, joilla pyritään edistämään kuntalaisten arkiaktiivisuutta ja hyvinvointia. **Aktiivix-liikuntaneuvonta** on vakiintunut osaksi palvelutarjontaa. Palvelu kohdentuu tyypin 2 diabetesriskissä oleviin tai siihen jo sairastuneisiin kuntalaisiin sekä kuntalaisiin, joiden BMI on yli 30.

Ulkopuolisella rahoituksella toteutettavalla kolmivuotisella **Aktiivista arkea lähiöissä** -palvelumuotoiluhankkeella edistetään yhdenvertaisuutta sekä osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksia liikuntapalveluiden suunnittelussa. Hanke kohdentuu Itä-Helsingissä Jakomäen ja Myllypuron lähiöihin. Sen yhtenä tavoitteena on luoda virastoon oma palvelumuotoilumalli, jossa kuntalais- ja asukaslähtöisyys sekä asiakasosallisuus ovat palveluiden suunnittelun keskiössä.

ASIAKAS KYSELY.

Selvitämme asiakkaiden tyytyväisyyttä liikuntapaikkojemme palveluihin. Vastauslomakkeen ja lisäohjeet saat tämän liikuntapaikan kassalta tai henkilökunnalta. Asiakaskysely toteutetaan yhteistyössä FCG Oy:n kanssa.

@liikuntavirasto

FCG (Finnish Consulting Group) toteutti **asiakaskyselyn**, jolla selvitetiin kunnan liikuntapalveluiden laatua käyttäjien arvioimana. Kyselyjä toteutettiin uimahalleissa, kuntosaleilla, tekojäähallilla ja ohjatussa liikunnassa. Ohjatun liikunnan kysely tehtiin seniorien ja työikäisten jumppakortti-asiakkaille sekä satunnaisesti valituille vesijumppa- ja kuntosaliryhmille ja erityisryhmien asiakkaille. Sähköpostikyselyjä lähetettiin yhteensä 2 346, ja niiden vastausprosentti oli 47,3. As-teikolla 1-5 liikunta- ja hyvinvointipalveluiden tulos oli 4,49.

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut sekä sisäliikuntapalvelut jatkoivat yhteistyönsä kehittämistä. Tavoitteena oli lisätä vuorovaikutusta työyhteisöissä tapaamisilla, joissa analysoitiin työyhteisön toimintaa ja kehittämiskohteita. Analyysin pohjalta laadittiin kehittämissuunnitelmia ja toimenpiteitä, joissa huomioitiin myös asiakasturvallisuus.

Ulkoliikuntapalvelut

*Osasto huolehti vastuullaan olevien ulkoliikunta-
paikkojen ja ulkoilualueiden sekä -puistojen
hoidosta, kunnossapidosta ja kehittämisestä.*

Osaston toimintaan ja kenttien kävijämääriin vaikutti tänäkin vuonna merkittävästi talvikausien sääolot. Kokonaiskävijämäärä oli vähän edellisvuotta pienempi, noin 4 900 000 (5,4 milj. vuonna 2015). Seurojen ja viraston yhdessä toteutettujen kenttien kävijämäärät laskettiin mukaan nyt toista vuotta kävijätilastoihin. Yhteistoimintakenttien kävijämäärä oli 1 200 000, joka on noin 300 000 kävijää edellisvuotta enemmän.

Koko viraston palveluita kartoitettiin syksyllä **asiakaskyselyllä**, jonka yhtenä kohteena olivat suuret tekojääradat. Kyselyn tulos oli hyvä, sillä keskiarvoksi tekojääradoilla saatiin 3,97 asteikolla 1–5. Suurin kiitos asiakkailta saatiin jään hyvästä kunnosta ja pukuhuoneista. Aukioloajoissa ja lippuautomaattien toimivuudessa sitä vastoin on palautteen perusteella parannettavaa.

Ulkoliikuntapalveluilla otettiin loppuvuodesta käyttöön uusi ulkoliikuntapalvelu nimeltään **Ulkoliikuntakartta**. Palveluun

päivitettiin ajankohtainen latutilanne sekä ulkojaiden jäädytystilanne. Palvelu korvasi jo vanhentuneen M-Ski ja M-Skate-palvelun. Uusi palvelu kehitettiin yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Tavoitteena oli palvelu, joka on helppokäyttöinen sekä tiedon etsijöille että tietojen päivittäjille. Palvelussa näkyy kolmen kaupungin liikuntakartta ja se otettiin hyvin vastaan niin Helsingissä kuin Espoossa ja Vantaalla.

Ulkokuntolaitteiden ja lähiliikuntapaikkojen korjaustoimenpiteiden ohjaamista varten osastolla otettiin käyttöön **korjaustoimenpiteiden sähköinen ohjantajärjestelmä**. Siinä asiakas lähettää palautteen asiakaspalautejärjestelmään, josta palaute ohjautuu esimiehelle. Hän arvioi palautteen ja ohjaa sen eteenpäin järjestelmään korjauskehotuksena työntekijöille. Työntekijät suorittavat tarvittavat toimenpiteet ja kuittaavat mobiilisti työn tehdyksi. Järjestelmä parantaa korjaustoimenpiteiden suunnittelua ja seurantaa.

Kesäkausi

OSASTON KENTILLÄ järjestettiin perinteisesti jalkapalloturnaukset, kansainvälinen Helsinki Cup ja tyttöjen Stadi Cup. Nordic Championships of BMX Racing -pyöräkrossin Pohjoismaiden mestaruuskilpailut järjestettiin elokuun alussa Kivikon pyöräkrossiparkissa. Kisoihin osallistui 7 maasta yli 270 pyöräilijää, jotka olivat 6-50 -vuotiaita.

Myllypuron liikuntapuistoon valmistui toinen miesten **pesäpallokentän mitat** täyttävä kenttä, Meilahden liikuntapuiston lisäksi. Rakennustyöt suoritettiin loppuun kevään aikana. Kenttä sai hyvän vastaanoton Itä-Helsingissä niin seuroilta kun lähialueen kouluilta.

Pirkkolan liikuntapuistoon valmistui uudenlainen **ulkokuntoilupiste**, jota voi kutsua ulkokuntosaliksi. Ulkoliikuntapalvelut ja liikunta- ja hyvinvointipalvelut -osastot kehittivät laitekokonaisuuden yhdessä ulkopuolisen yrittäjän kanssa. Kokonaisuus valittiin Areena Messuilla vuoden kotimaiseksi liikuntatuotteeksi. Ulkokuntoilupisteelle asetettiin asiakaslaskurit, joiden mukaan ulkokuntoilusalilla vieraili kesän aikana yli 25 000 liikkujaa. Suuri asiakasmäärä vähensi Pirkkolan uimahallin kuntosaliasiakkaita.

Talvikausi

TALVIKAUSI 2015–2016 oli leuto ja vähäluminen. Latuverkosto oli poikkeuksellisen suppea ja hiihtokausi todella lyhyt jo koltamatta talvea peräkkäin. Latuverkko oli parhaimmillaan vain reilut 50 km, kun se parhaimpina talvina on yli 200 km. Loppupalvesta hiihtämään pääsi ainoastaan **Paloheinän ja Mustavuoren lumetetuilla laduilla**, joista saatiin jälleen paljon hyvää palautetta asiakkailta.

Tammikuun alun kolmen viikon pakkasjakson aikana luonnonjääät saatiin luistelukuntoon. Tämän jälkeen lauha sää sulatti suuren osan kentistä ja loppupalvesta päästiin vain satunnaisesti luistelemaan luonnonjääkentille. Lähes jäätön Suomenlahti aiheutti sen, että matkaluisteluratoja ei saatu aurattua meren jälle lainkaan.

Alkupalvi 2016–2017 tuli yllättäen jo marrasluun alussa. Lunta saati kymmeniä senttimetrejä ja latuja saatiin avattua kymmeniä kilometrejä. Marraskuun alkupuolella oli lyhyt pakkasjakso, jolloin muutamia luonnonjääkenttiä saatiin auki jo muutamaa päivää ennen kuin ensimmäiset tekojääradat aukesivat. Marraskuun lopulla kaikki lumi sulii ja loppuvuodesta hiihtämään pääsi ainoastaan Kivikon hiihtohallissa ja Paloheinän lumetetulla ladulla. Lämmin marraskuun loppupuoli sulatti kaikki luonnonjääät ja tuotti jopa vaikeuksia pitää tekojääratoja avoinna.

Merelliset palvelut

Osasto huolehti venesatamatoiminnasta, venepaikkojen varaamisesta ja toimialaan kuuluvasta vesiliikennetoiminnasta. Osaston vastuulla oli Rastilan leirintäalue sekä uimarantojen, ulkoilusaarten ja saariston ulkoilualueiden hoito ja kunnossapito.

Osaston tavoitteena oli lisätä mm. asiakastytyvyyttä ja -turvallisuutta kehittämällä ja korjaamalla toimintaympäristössä havaittuja epäkohtia sekä tuottamalla seurantatietoa välineistön ja laitteiston tarkastuksista. Ympäristötoimina parannettiin mm. venesatamien ja rantojen jätehuoltoa ja osallistuttiin öljyntorjuntavalmiuden kehittämiseen. Raportti Veneiden talvisäilytyksestä Helsingissä valmistui.

Veneily

LIIKUNTAVIRASTON suoravuokrauksessa oli yhteensä 3 996 venepaikkaa 46 venesatamassa. Venepaikkoja jäi vuokraamatta 30. Tyhjät venepaikat sijaitsivat pääasiassa Kirkkonummella Lähteelän venesatamassa. Suoravuokrauspaikkojen lisäksi veneilyn kunnossapitovastuulla oli noin 4 300 venekerhoille vuokrattua venepaikkaa eri puolilla Helsinkiä.

Virasto vuokrasi talvisäilytyskaudeksi 2016 ylläpitämiltään 13 veneiden talvisäilytysaluetta yhteensä noin 1 800 talvisäilytyspaikkaa suoraan veneilijöille. Talvisäilytyspaikkojen määrä laski edellisvuodesta noin 100 paikalla, johtuen Jätkäsaaren talvisäilytysalueen pienenemisestä.

Venesatamissa tehtiin aikaisempien vuosien tapaan runsaasti kunnostustöitä, kuten talvisäilytyskenttien tasausta, vesiletken uusimista, ympäristötöitä ja laiturirakenteiden kunnostusta. Väliaikaisesta Sompasaaren venesatamatukikohdasta jouduttiin luopumaan asuntorakentamisen vuoksi. Väliaikaisen tukikohdan rakentaminen käynnistyi Rajasaaren.

Veneily-yksikön henkilökunta sai koulutusta mm. työturvallisuudessa, merenkulun turvallisuudessa, öljyntorjunnassa ja veneenkuljetustaidoissa. Huutokaupalla myytiin tai vaihtoehtoisesti romutettiin kymmeniä kaupungin alueelle luovattomasti varastoituja veneitä.

Veneily oli yhteistyötahona rakentamassa olosuhteita mm. Merilohen uistelun avoimiin SM-kilpailuihin.

Liikuntaviraston suoravuokrauksessa oli 3 996 venepaikkaa 46 venesatamassa.

Uimarannat, saariston ulkoilupuistot ja saaret sekä ulkoilusaaret

OSASTON HOIDOSSA oli 24 uimarantaa, joista 13 oli valvottuja sekä neljä uimapaikkaa. Valvonta-aikoina säilyivät hyväksi koetut klo 10–20 väliset ajat ja valvonnasta vastasi viraston oma henkilökunta. Viraston toteuttamia talviuintipaikkoja oli 14. Niiden ylläpidosta huolehti useat seurakunnat ja yhdistykset viraston kanssa solmittujen sopimusten mukaisesti.

Saaristoyksikkö oli mukana lukuisissa tapahtumissa, joita järjestettiin uimarannoilla. **Hietarannan uimarannalla** järjestettiin mm. suuret Beach volley ja jalkapalloturnaukset sekä triathlon ja cyclo cross kilpailut. Pienempiä tapahtumia ja kilpailuja oli kymmeniä. **Soutustadionilla** järjestettiin lauluiltoja ja soututapahtumia. Uimarannoilla suoritettiin kunnostus- ja perusparannustoimenpiteitä ja rantojen hoidon organisointia parannettiin kehittämisohjelman mukaisesti. Ohjelma laadittiin edellisvuoden asiakastytyvyysselvityksen pohjalta; esimerkiksi uimarannoilla otettiin käyttöön ulkokuntoilulaitteiden huoltotarkastus sähköisellä kuittaussysteemillä.

Ulkoilusaarilla toteutettiin toimenpideohjelman mukaisia viherkasviston ja pienpuuston hoidollisia toimenpiteitä, muun muassa **Pihlajasaarella** ja **Kaunissaarella** laajoja istutetun ja luonnonvaraisen puuston harvennushakkuita. Monissa saarikohteissa tehtiin myös vieraslajien torjuntamyrkytyksiä. Saaristoyksikön merellisissä kohteissa, uimarannoilla ja saarissa oli hieman kävijämäärien laskua johtuen mm. kesän tuulisista ja pilvisistä sääolosuhteista.

Pihlajasaaren ulkoilupuistossa aloitti uusi ravintolayrittäjä yli 20 vuotta alueella toimineen yrittäjän jälkeen. Kaunissaaren iso rantasauna otettiin käyttöön remontin jälkeen keskikesällä ja Pihlajasaarella sekä Lauttasaaren uimarannalla suoritettiin useiden rakennusten kattopellityksiä.

Kalastus

Vuosi toi monenlaisia muutoksia kalastusyksikön arkeen. Vuoden alusta astui myös voimaan uusi kalastuslaki ja kalastusasetus, jotka toivat muutoksia Helsingin kalavesille.

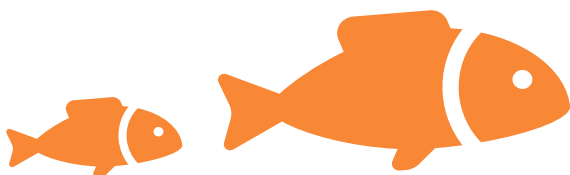
Meri-Infon kalastuslupamyynti siirrettiin kokonaan korttimaksuihin turvallisuussyistä. Meri-Infossa aloitettiin tukikohdan saneeraus ja turva/valvontakameroiden asennus sekä Infon tiloihin että koskialueelle. Rajasaaren tukikohdassa alkoivat muutostyöt Sompasaaren venesataman siirryttyä sinne kalastusyksikön tiloihin vuoden lopussa. Tukikohta tulee palvelemaan väliaikaisesti kalastusta ja läntisiä venesatamia.

Onkikoulutoiminta Vantaanjokisuulla jatkui. Seniori- ja erityisryhmille tarjottiin aktiivisesti mahdollisuutta kalastaa suvannolla. Silakanlitkausesta tuli jokamiehenoikeus vuoden alusta. Nuorten (10–13-v.) kalastuksen päiväleirejä jatkettiin yhteistyössä Nuorisoasiainkeskuksen kanssa.

Kalavajan kunnostusta jatkettiin ja Kalapolku merkittiin kalavesien kartan uuteen painokseen. Onnistuneen Pilkipierjantain jatkoksi suunniteltiin pilkipäivien lisäämistä koululaisryhmille Rajasaaresta käsin. Heikon jäätalven vuoksi päiviä voitiin järjestää vain viisi kertaa.

Verkko- ja pyydyskalastusta valvottiin entiseen tapaan yhteistyössä Helsinki-Espoon Kalastusalueen kanssa. Merkitsemistä valvotaan tehostetusti, kuten myös jokialuetta.

Kalastusyksikkö osallistui toukokuussa Valtakunnalliseen Kalastuspäivään ja järjesti perinteisesti Koskipäivätapahuman elokuun viimeisenä lauantaina jokisuulla. Yhteistyö kalatalousalan järjestöjen, muiden virastojen ja tutkimuslaitosten sekä viestimien kanssa jatkui.

Vesiliikenne

LIIKUNTAVIRASTO kehitti ja koordinoi edelleen Helsingin alueella tapahtuvaa vesiliikennettä. **Vesiliikennereittejä oli yhteensä 19.** Lisäksi virasto hallinnoi vesiliikennelaitureita mantereella ja saaristossa sekä Kauppatorin alueella vesiliikenteelle vuokrattuja laitureita. Vuokralaisina oli vesiliikenneryittäjiä, jotka harjoittivat reittiliikennettä, tilaus- ja sightseeing-risteilyjä. Lisäksi virasto hallinnoi osaa Helsingin alueen vesiväylistä.

Kauppatorin Keisarinluodonlaituriin valmistui kesällä kaksi uutta pistolaituria korvaamaan Katajanokan merikylpylän rakentamisen myötä käytöstä poistuneita paikkoja.

Metsähallitus avasi Helsingin edustalla sijaitsevan Vallisaaren yleisölle. Vallisaaren aloitettiin uusi vesiliikennereitti Kauppatorilta ja reitin matkustusmäärä oli yli 60 000 henkilöä.

Vallisaaren uudella vesiliikennereitillä kulki yli 60 000 matkustajaa.

Rastila Camping Helsinki

RASTILAN LEIRINTÄALUE on hyödyntänyt sijaintinsa eurooppalaisessa metropolissa ja siitä on kehittynyt Suomen johtava monipuolisia majoitusvaihtoehtoja tarjoava palvelukeskittymä. Leirintäalue on Suomen yksi tärkeimmistä maahantulo- ja poistumispisteistä ulkomaalaisille. Kansallisuksia alueella oli vuoden aikana noin 50 ja asiakkaista **ulkomaalaisten osuus oli yhteensä 49 %**.

Matkailupalveluiden laadun kehittämisen lisäksi panostettiin alueen eri toimintojen kehittämiseen sekä asiakasviihtyvyyteen.

Keväällä 2015 aloitettu yhteistyö Visit Vuosaari -hankkeen toimijoiden kanssa jatkui. Tavoitteena on luoda yhdessä vierailijoita ja matkailijoita houkuttelevia uusia palveluita yhteismarkkinoinnin ja tapahtumien avulla.

Leirintäalue oli mukana elokuussa Vuosaaren Satamapäivillä ja koko perheen Visit Vuosaari Weekend tapahtumaviikonlopussa. Joulukuussa järjestettiin Rastilan kartanolla Joulumyyjäiset ja Rastilan palveluita esiteltiin Vuosaaren Joulupolku-tapahtumassa. Nämä olivat merkittäviä tapahtumia leirintäalueen imagon nostamiseksi ja tunnettuuden lisäämiseksi.

Anssi Rauramo
jäi 1.8. alkaen eläkkeelle
18-vuotisen liikuntajohtaja-
uransa päätteeksi.
Kisahallin henkilöstö-
tapahtumassa muisteltiin
menneitä ja toivottiin
seniorille mukavia
eläkepäiviä.

Hallintopalvelut

Osasto valmisteli ja tuotti liikuntalautakunnan ja viraston hallinto-, talous- ja henkilöstöhallintopalvelut.

Lisäksi se huolehti viraston tietohallinnosta, viestinnästä ja markkinoinnista sekä liikuntapaikkojen varaustoiminnasta ja liikuntaseurojen avustusasioden valmistelusta.

Osastolla kehitettiin viraston hallinnollisia prosesseja tavoitteena lisätä hallinnon tehokkuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä. Lisäksi osaston työtä leimasi johtamis- ja organisaatiouudistuksen valmistelut sekä henkilöstön osallistumisen ja yhteistoiminnan järjestäminen.

Valmisteltiin valtuustostrategian ja liikuntastrategian pohjalta Helsingin yleiskaavaan liittyvät kannat, edistettiin pyöräilyä, hankittiin liikuntapaikkojen perusparannuksia, tuettiin urheilu- ja liikuntatapahtumien järjestämistä, otettiin käyttöön uudistetut liikuntaseurojen avustusten myöntämisperusteet siten, että painopiste on lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa, kehitettiin asiakasjärjestelmien verkkopalveluja, valmisteltiin liikuntaviraston ja opetusviraston liikuntatilojen viikonloppu- ja iltakäytön vuorojenjaon keskittämistä liikuntavirastoon sekä kehitettiin henkilökunnan osaamista ja kannustettiin henkilöstön palkitsemiseen hyvistä suorituksista. Lisäksi osastolla tuettiin viraston hankintaosaamisen kehittämistä koulutuksin ja ohjeistuksin.

Päätöksenteko

LIIKUNTALAUTAKUNTA kokoontui vuoden aikana 12 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 136 varsinaista päätösasiaa, rutiiniasiat mukaan lukien päätöksiä oli yhteensä 172. Liikuntavirastossa viranhaltijapäätöksiä tekevät liikuntajohtaja, osastopäälliköt ja suunnittelupäällikkö. Näitä päätöksiä tehtiin yhteensä 307. Vuoden aikana lautakunta käsitteli yhteensä 13 oikaisuvaatimusta, jotka kohdistuivat joko viranhaltijan tai lautakunnan tekemään päätökseen.

Liikuntatoimessa valmisteltiin oma hankintaohjeistus, Hankintamenettely pääpiirteissään, silloin voimassa olleen julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) mukaisesti. Esityksessä tarkastellaan hankintamenettelyä silloin voimassa olleen lain mukaan, esittäen kuitenkin varovaisia huomioita valiokuntakierroksella olleessa lakiehdotuksessa esitetystä menettelystä. Hankintaohjeistus koottiin hankintoja tekevien henkilöiden tueksi koskien koko hankintaprosessia ja siitä järjestettiin koulutus urakkahankintojen parissa työskentelevälle teknisen yksikön henkilöstölle.

Henkilöstöhallinto

VIRASTOSSA TYÖSKENTELI joulukuun lopussa 439 (2015: 448) vakituista ja 95 (2015: 52) määräaikaista työntekijää. Lisäksi virastossa työskenteli vuoden aikana 190 kausityöntekijää ja nuoria Siisti kesä -työntekijöitä oli yhteensä 180.

Virastossa työskenteli joulukuun lopussa 439 vakituista ja 95 määräaikaista työntekijää. Lisäksi vuoden aikana kausityöntekijöitä oli 190 ja nuorten Siisti kesä -työntekijöitä 180.

Virastossa kehitettiin esimiestyötä sekä henkilöstöhallinnon prosesseja ja käytäntöjen kuvantamista. Esimiestyötä tuettiin muun muassa kehittämällä sisäistä viestintää (Helmi-intra, esimiesten oma työtila Pomohelppi), kuvantamalla HR-prosesseja sekä ottamalla käyttöön säännölliset esimiesinfot. Lisäksi eRekryn esimieskäyttöä laajennettiin.

Päivitettiin työhyvinvoinnin toimintasuunnitelma, jonka painopistealueiksi valittiin vuoden 2014 Kunta10-tuloksiin perustuen työtapaturmien vähentäminen sekä kiusaamiseen ja epäasialliseen kohteluun puuttuminen. Lisäksi painotettiin työkykyjohtamista. Järjestyksessään toinen Kunta10 -kysely toteutettiin syys-lokakuussa ja tulokset saatiin joulukuussa. Tulosten käsittelyä tehdään vuonna 2017 ja niistä johdetaan tarvittavat toimenpiteet.

Keitettiin HR-asioiden johtoryhmäraportointia, otettiin käyttöön sähköinen työsopimus (KVTES) ja kehitettiin yhteistyötä Talpan ja Työterveys Helsingin sekä viraston välillä yhteisten säännöllisten tapaamisten kautta. Päivitettiin viraston palkitsemisohjelma, joka sisältää linjaukset myös opintosuorituksista palkitsemiseen.

Marraskuussa käynnistettiin uusi liikuntapaikanhoitajien oppisopimuskoulutusryhmä, joka on liikuntaviraston kolmas toista. Osaamisen kehittämissuunnitelman pohjalta tarjottiin yhdessä Pelastuslaitoksen kanssa henkilöstölle asiakasturvallisuuden ja ensiapuun liittyviä yhteistyökoulutuksia.

Taloushallinto

Käyttötalous

LIIKUNTATOIMI jatkoi kokonaisuudessaan nettobudjetoituna. Vuosi sujui taloudellisesti hyvin, liikuntatoimi saavutti talousarviossa olevan sitovan toimintakatetavoitteen sekä sitovat toiminnalliset tavoitteet. Liikuntatoimen tulot olivat 17,3 (16,4 vuonna 2015) miljoonaa euroa. Tulot ylittivät talousarvion 1,3 miljoonalla eurolla (8 %). Käyttömenot olivat 80,1 (80,2 vuonna 2015) miljoonaa euroa, ollen noin 0,1 miljoonaa edellisvuotta alhaisemmat. Talousarvioon verrattuna menot alittuivat noin 64 000 euroa. Toimintakate oli noin 1,3 miljoonaa euroa talousarviota parempi.

Viraston käyttömenoista henkilöstökulut ja aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät, mutta palvelujen ostot, vuokratulot sekä avustukset liikuntalaitoksille ja -järjestöille olivat vuonna 2016 hieman budjetoitua vähäisemmät. Laitoksia ja säätiöitä sekä liikuntajärjestöjä avustettiin vuonna 2016 noin 16,1 milj. eurolla.

Investoinnit

LIIKUNTAPAikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja perusparantamiseen sekä Rastilan leirintäalueelle oli talousarviossa varattu määrärahoja 9,844 miljoonaa euroa. Lisäksi kaupunginvaltuusto myönsi yhteensä 1,182 miljoonan euron ylitysoikeuden vuoden 2016 määrärahoihin. Liikuntapaikkainvestointeihin oli siten käytettävissä kaikkiaan 11,026 miljoonaa euroa, joista vuoden aikana käytettiin 8,5 miljoonaa euroa.

Lisäksi lähiörahastosta oli myönnetty yhteensä 0,855 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,488 miljoonaa euroa. Esirakentamisen oli myönnetty 0,384 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,149 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan käytettävissä oli 12,265 miljoonaa euroa, josta käytettiin 9,138 miljoonaa euroa liikuntapaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen, perusparannuksiin, lähiliikuntapaikkarakentamiseen ja alueiden esirakentamiseen. Ylitysoikeutta vuoden 2017 talousarvioon haettiin ja saatiin 3 339 000 euroa, jotta keskeneräiset investointihankkeet saadaan valmiiksi.

**Liikuntatoimi
jakoi avustuksia
liikuntajärjestöille,
laitoksille ja säätiöille
runsaat 16 miljoonaa
euroa.**

Suoritteiden kehitys 2014–2016

Toteutuneet suoritteet	TOT-2014	TOT-2015	TOT-2016	TA-2016
Laitostoiminnan käyntikerrat	3 898 746	3 900 237	3 948 499	3 832 000
Ulkokenttätoiminnan käyntikerrat	3 879 907	3 876 173	3 402 312	4 352 000
Uimarantatoiminnan käyntikerrat	1 432 545	787 012	733 692	902 000
Liikunnanohjauksen käyntikerrat	711 064	737 191	721 900	705 000
Leirinnän yöpymisvuorokaudet	91 517	91 251	88 433	92 000
Kalastustoiminnan kalastusluvut	7 980	7 300	7 771	7 000

Suoritteet ja tuottavuus

LAITOSTOIMINNASSA talousarvion käyntikertatavoite ylittyi. Käyntikertoja oli 3,9 miljoonaa (tavoite 3,8 miljoonaa). Ulkokenttätöiminnassa talousarviotavoitteesta jäätettiin, kun käyntikertoja tilastoitiin 3,4 miljoonaa tavoitteen ollessa 4,4 miljoonaa. Jos ulosvuokrattujen jalkapalloon tarkoitettujen seurakenttien 1,2 miljoonaa käyntikertaa laskettaisiin mukaan, ulkokenttäkävijämäärä ylittäisi tavoitteen 0,2 miljoonalla käyntikerralla. Liikunnanohjauksen käyntikertoja oli noin 632 000, minkä lisäksi EasySport- ja FunAction -käyntikertoja oli 90 020. Uimarantatoiminnan kävijämäärä sekä leirinnän yöpymisvuorokaudet jäivät alle talousarviossa määritellyn tavoitteen. Käyntikertoja uimarannoilla oli noin 734 000 (tavoite 902 000) ja yöpymisiä 88 433 (tavoite 92 000). Myytyjen kalastuslupien määrä ylitti tavoitteen, lupia myytiin 7 771 kappaletta (tavoite 7 000).

Tuottavuuden osalta käyntikertaa kohti laskettu indeksi oli tilinpäätösvuonna 93 (2012=100) ja aukiolotuntia kohti laskettu indeksi 103. Tuottavuuslaskelmat tehdään liikuntapaikkojen käyntikertojen ja valvottujen aukiolotuntien perusteella. Suoritteina ovat liikuntapaikkojen ja -kurssien käyntikerrat, leirinnän yöpymisvuorokaudet, venepaikat sekä kalastusluvat. Tuottavuuslaskennan ulkopuolelle jää ulosvuokrattujen seurakenttien kävijämäärä, jonka arvioidaan tulevina vuosina olevan edelleen nousussa.

Viraston taloushallinto

TALOUSHALLINNOSSA parannettiin viraston myyntilaskutusprosessia ja rakentamisen tiedonantovelvollisuuteen liittyvää raportointiprosessia. Viraston tulonkantoprosessi on moninainen, koska käytössä on useampi erilainen laskutusjärjestelmä sekä ns. manuaalista laskutusta. Taloushallinto kuvasi manuaalisen laskutuspyyntöprosessin tavoitteenaan selkiyttää laskutusprosessia ja sitä kautta aikaansaada kustannussäästöjä. Rakentamisen tiedonantovelvollisuus tuli voimaan vuonna 2014. Verohallinnolle tulee verohallinnon ohjeen mukaisesti raportoida kuukausittain urakoista, jotka ylittävät ilmoitusvelvollisuuden rajan. Raportointiprosessi toteutetaan liikuntavirastossa teknisen yksikön ja taloushallinnon toimesta, mikä vaatii hyvää tiedonkulkua kahden yksikön välillä.

Kaupungin taloushallinnossa otettiin käyttöön talous-suunnittelujärjestelmä Tasku, johon tehdään viraston talousarvio, tulosbudjetti sekä talousarvion toteutumisennusteet. Tasku-järjestelmä mahdollistaa aiempaa tarkemmalla tasolla tehtävän suunnittelun ja seurannan ja sitä kautta tarjoaa aiempaa tarkempaa informaatiota talouslukuista.

Taloushallinto jatkoi edeltävänä vuonna aloitettua hinnastotyötä koordinoiden, kooten ja päivittäen hinnastoa. Taloushallinto osallistui kassa- ja kulunvalvonnan kehittämiseen sekä koulutti viraston henkilöstöä taloushallinnon asioissa. Koulutustilaisuuksia pidettiin muun muassa kassahenkilöstölle.

Tietohallinto

Uusien diginäyttöjen avulla informoitiin asiakkaita viraston ajankohtaisista palveluista.

UUDEN TILA- JA KURSSIVARAUSJÄRJESTELMÄ hankinta eteni kilpailutukseen ja sopimus toimituksesta tehtiin tarjouskilpailun voittaneen Enkoran Ltd:n kanssa. Projekti käynnistyi lokakuun alussa ja järjestelmä otetaan kokonaisuudessaan tuotantokäyttöön vuonna 2017.

Vuoden 2015 puolella toteutettu Info-näyttöjärjestelmän pilotti päätettiin, jonka jälkeen käynnistettiin hankkeen toteutus. Info-näyttöjärjestelmää laajennettiin uusiin liikuntapaikkoihin, kaikkiaan näyttöjä on viraston 17 liikuntapaikalla yhteensä 32 kappaletta. Sovelluksen rakentanut kaupunginkirjasto kehittää järjestelmää edelleen. Digitaalisten Info-näyttöjen avulla virasto viestii liikuntapaikan käyttäjille kyseisen liikuntapaikan ajankohtaisista asioista, palveluista, tulevista tapahtumista, poikkeusaukioloajoista jne. Informaatiota voidaan myös välittää samaa järjestelmää käyttävien virastojen osalta toisen viraston Info-näyttöihin.

Syksyllä 2015 alkanut hanke liikuntatuotteiden ostamiseksi verkkokaupasta valmistui ja otettiin keväällä käyttöön. Asiakkailta on mahdollisuus ostaa joitakin viraston tuotteita omatoimisesti sähköisenä itsepalveluna.

Liikuntavirasto käyttää kaupungin puitesopimuksen mukaisia keskuspalveluita, ulkoistettuja tietokantapalveluita ja tallennuskapasiteettia. Palveluiden laatu oli sopimusten mukainen.

Tilavaraukset ja avustukset

UUDISTETUT AVUSTUSTEN myöntöperusteet otettiin käyttöön. Liikuntatoimi jakoi yhteensä noin 7,2 miljoonaa euroa toiminta- ja tilankäyttöavustuksina yhteensä noin 380 helsinkiläiselle liikuntaseuralle sekä eläkeläis- ja erityisryhmälle. Toiminta-avustuksen laskennallisia myöntämisperusteita kevennettiin. Avustuksissa painotettiin toiminnan ja harrastajamäärän lisäksi liikuntastrategian mukaisesti lasten ja nuorten liikuntatoimintaa. Myös strategian mukainen tavoite toiminnan laadun huomioimisesta avustusten myöntämisperusteissa otettiin käyttöön.

Liikuntaviraston tilavuokraustoiminnassa siirryttiin maksullisuuteen myös avustuskelpoisten seurojen osalta. Lasten ja nuorten tilavuoroja subventoidaan yhä voimakkaasti. Maksuton käyttö ja avustumuodoista tuettu käyttö olivat voimassa 30.4.2016 saakka. Tuetun käytön tukimuodosta sekä vuokra-avustuksesta luovuttiin ja otettiin käyttöön uusi tilankäyttöavustus, joka kohtee seuroja aikaisempaa tasavertaisemmin. Tilojen käytön tukemisessa säilytettiin jääurheilun clearing-järjestelmä, jonka avulla tuetaan avustuskelpoisten seurojen juniorien säännöllisiä harjoitusvuoroja jääkiekossa ja taitoluistelussa.

Syksyn aikana **avustusuudistuksesta** kerättiin palautetta seuraparlamentin kokouksissa sekä seuroille kohdistetulla kyselyllä, johon vastasi 200 henkilöä. Avustusuudistusta koskevan kyselyn tulokset käytiin läpi seuraparlamentin kanssa yhteistyössä järjestetyssä seuraseminaarissa. Saadun palautteen mukaan seurat toivoivat mm. avustushakemisen yksinkertaistamista edelleen. Lautakunta teki päätöksen vuoden 2017 avustusten myöntöperusteista sekä avustushaun keventämisestä marraskuussa.

Liikuntastrategian yksi tavoite on kannustaa ja tukea vammais- ja eläkeläisjärjestöjä liikuntatoiminnan järjestämiseen. Liikuntatoimi avusti eläkeläis- ja erityisryhmien liikuntatoimintaa (yht. 29 yhdistystä) ja lisäksi tehtiin päätös, että näiden ryhmien tilavuorohinnat ovat lasten ja nuorten tilavuorohintojen tasolla eli voimakkaimmin subventoituja.

Osallisuutta vahvistettiin tapaamalla säännöllisesti helsinkiläisiä liikuntaseuroja ja järjestämällä lajitapaamisia (mm. yleisurheilu, telinevoimistelu, voimistelu, jalkapallo, kriketti, amerikkalainen jalkapallo, maahockey, roller derby, jääpallo, pöytätennis, uinti, pyöräily). Näissä käsiteltiin avustus-, tilavaraus-, vuorojenjako- ja hinnastoasioita. Lisäksi tavattiin Helsingin Seuraparlamenttia ja osallistuttiin Seurafooriin.

Helsinkiläisten yritysten, yhdistysten ja yhteisöjen järjestämiä liikuntatapahtumia tuettiin 77 000 eurolla. Tapahtuma-avustusta myönnettiin yhteensä 55 eri tapahtumalle.

Koulutilat käyttöön-pilotissa syksyllä 2015 aloitettu 11 koulun liikuntatilojen vuorojen jako ja tallentaminen jatkui edelleen liikuntavirastossa. Opetusviraston ja liikuntaviraston virastopäälliköt tekivät päätöksen, että koulujen liikuntasalien vapaa-ajankäytön hallinnan siirto opetusvirastolta liikuntavirastolle tapahtuu 1.6.2017. Liikuntavirasto ja opetusvirasto selvittivät yhdessä hallinnan siirtoon liittyviä yksityiskohtia ja valmistelivat yhteistyöasiakirjaa, jossa siirrosta sovitaan.

Liikuntatoimi jakoi
7,2 miljoonaa euroa
toiminta- ja
tilankäyttöavustuksina
380 helsinkiläiselle
liikuntaseuralle
sekä eläkeläis-
ja erityisryhmälle.

Liikuntapaikkarakentaminen

MERKITTÄVIMMÄT investointikohteet olivat Kannelmäen lähiliikuntapaikan rakentaminen, Kauppatorin rantaan toteutetut vesiliikennelaiturit, Uimastadionin hyppytornin peruskorjaus, Pallomyllyn tekonurmen peruskorjaus, Hietarannan uimarannan peruskorjaustyöt sekä Läntisen venesatamatukikohdan väistötilojen rakentamisen aloittaminen.

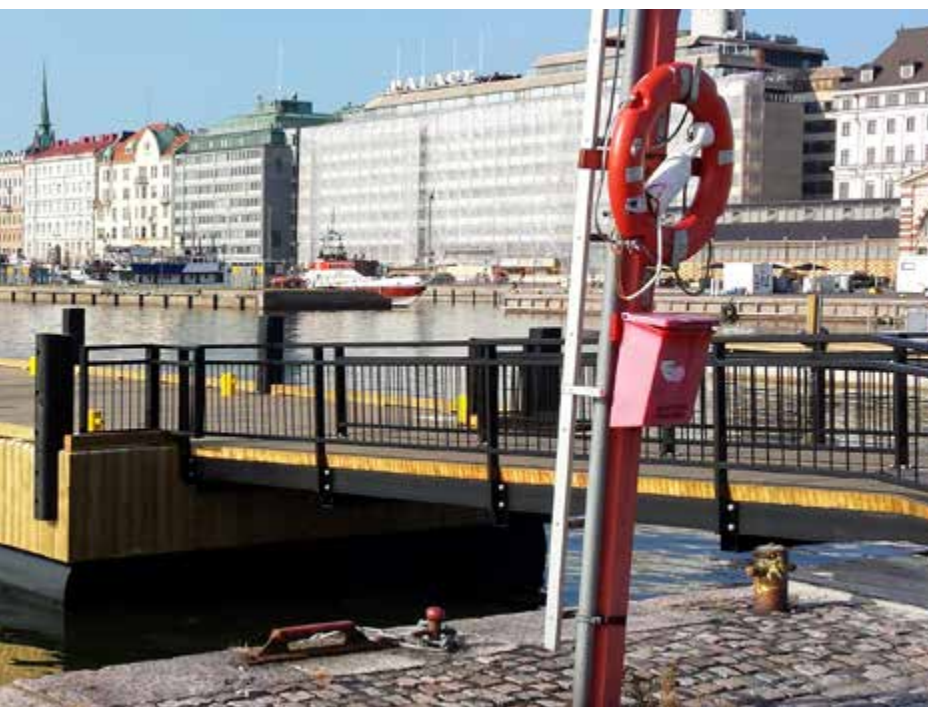
Liikuntapaikkarakentamisen investointimäärärahat ovat merkittävästi pienemmät kuin liikuntapaikkojen vuosittainen kuluma, joka tarkoittaa että liikuntapaikkojen korjausvelka kasvaa edelleen. Suurempia peruskorjauksia ei ole mahdollista toteuttaa, myös uusien asuinalueiden ja täydennysrakennusalueiden liikuntapaikkarakentaminen jää vähemmälle kuin kaavoituksessa on huomioitu.

Tekninen yksikkö osallistui kaavoitustyöhön ja toimi asiantuntijana viraston vuokraustoiminnassa sekä kiinteistöjen ja alueiden kunnossapitotehtävissä.

Helsingin kaupungin paikkatietojärjestelmiä ja -palveluja kehitettiin sekä yhteistyössä muiden virastojen kanssa että viraston omassa paikkatietotyöryhmässä. Viraston paikka- ja ominaisuustiedon inventointia ja kehittämistä jatkettiin. Liikuntaviraston reittejä kartoitettiin ja reiteistä sekä muista liikuntaviraston kohteista tehtiin paikkatietoaineistoja.

Liikuntaviraston lähiliikuntapaikoille (23 kpl) ja sisäliikuntatiloille (24 kpl) tehtiin esteettömyyskartoitus. Kartoitetut sisäliikuntatilat olivat jäähalleja, kuntosaleja, uimahalleja ja monitoimihalleja. Monitoimihallit sisälsivät erilaisia liikuntasaleja, joille kaikille tehtiin erillinen kartoitus. Esteettömyystiedot kerättiin maastossa ja syötettiin pääkaupunkiseudun palvelukartalle.

Pyöräilyn olosuhteiden ja palveluiden parantamiseksi sekä pyöräilyn edistämiseksi Helsingissä kehitettiin liikuntapaikkojen pyöräily- ja pyöräpysäköintipalveluita. Helsingin ja pääkaupunkiseudun uusi pyöräilykartta julkaistiin sekä painettuna että web-versiona. Painettua karttaa jaetaan ilmaiseksi Helsingin eri toimipisteissä ja web-versio löytyy osoitteesta: www.ulkoilukartta.fi

MERKITTÄVIMMÄT INVESTOINTIKOhteet OSASTOITTAIN

Sisäliikuntapalvelut

- Yrjönkadun uimahallin keittiö peruskorjattiin
- Uimastadion hyppytornin peruskorjaus aloitettiin
- Pirkkolan uimahallin vetopalkit vahvistettiin
- Töölön kisahallissa toteutettiin osakorjauksia ja ravintola- ja liiketilamuutoksia
- Kumpulan maauimalan altaiden kunnostus valmistui
- Liikuntamyllyn urheilupinnoitteita uusittiin
- Oulunkylän liikuntapuiston ulkoilukuntoilupaikan peruskorjaus aloitettiin
- Oulunkylän liikuntapuistossa toteutettiin osakorjauksia ja tekojääradan tekniikkaa parannettiin
- Maunulan liikuntahallissa toteutettiin rakennus teknisiä osakorjauksia
- Kivikon hiihtohallissa toteutettiin rakennus teknisiä viimeistelytyöitä

Ulkoliikuntapalvelut

- Myllypuron liikuntapuiston pesäpallokentän rakennustyö valmistui
- Ruskeasuon liikuntapuiston ulkoilutien rakentaminen valmistui
- Kannelmäen lähiliikuntapaikan uudisrakennustyö valmistui
- Kannelmäen liikuntapuiston huoltorakennuksen katto peruskorjattiin
- Lassilan liikuntapuiston huoltorakennuksen katto peruskorjattiin
- Pallomyllyn tekonurmikenttä peruskorjattiin
- Talin liikuntapuiston tekonurmikentän perusparannus aloitettiin

Merelliset palvelut

- Läntisen venesatamatukikohdan väistötilojen rakentaminen aloitettiin
- Kauppatorin rantaan rakennettiin kaksi vesiliikennelaituria
- Kaunisaaressa tilausaanon rakentaminen valmistui
- Läntisen venesatamatukikohdan väistötilojen rakentaminen aloitettiin
- Hietarannan uimarannan keskinen alue ympäristöineen peruskorjattiin
- Tuorinniemen uimarannan peruskorjaus aloitettiin
- Puotilan, Lauttasaaren, Ison Kallahden ja Pikku kosken uimarannoilla toteutettiin osakorjauksia
- Pihlajasaareen toteutettiin vesikattojen korjauksia ja muita osakorjauksia
- Merisataman, Naurissalmen ja Sirpalesaaren venesatamien laitureiden uusiminen aloitettiin
- Rastilan leirintäalueella korjattiin viheralueita, kulkuväyliä, telekaapelointia ja aluevalaistusta

Markkinointi ja viestintä

Liikuntatoimen *ulkoinen* viestintä ja markkinointi

LIIKUNTATOIMEN palveluiden tunnettuuden ja suosion lisäämiseksi jalkautettiin uudistettu ja yhtenäinen brändi-ilme liikuntatoimen materiaaleihin ja paikkoihin.

Panostamista monikanavaisen markkinointiin ja viestintään jatkettiin. Sosiaalisen median ja digitaalisen median kanavat nousivat liikuntatoimen tärkeimmiksi viestintä- ja markkinointikanaviksi. Mainontaa kohdennettiin facebookissa ja twitterissä. Vuodenvaihteessa 2014–2015 käyttöön otettujen some-kanavien tykkääjien ja seuraajien määrä on tasaisessa kasvussa: **facebookissa 6 600**, **twitterissä 3 100** ja **instagramissa 1 800** käyttäjätiliä. Liikuntatoimen verkkosivuilla oli vuonna 2016 noin kolme miljoonaa kävijää.

Päämediapaikkojen hankintaa yhdessä nuorisosiainkeskuksen kanssa jatkettiin. Yhteismarkkinoinnin tuomien säästöjen avulla liikuntatoimen palveluja on voitu markkinoida oikea-aikaisesti läpi vuoden. Yhteisviestintää ja -markkinointia kasvatettiin myös muiden toimijoiden kanssa: esimerkkinä Soten digitaalisilla näytöillä ja opetusviraston Wilmassa.

Yhdessä käyttäjien kanssa kehitettiin ulkoliikunta.fi -palvelu, joka informoi pääkaupunkiseudun latujen ja luistelukenttien kunnosta. Liikuntapaikkojen infonäyttöjä hankittiin yhteensä 40 liikuntatoimen kohteeseen. Infonäyttöjen avulla liikuntatoimen markkinointi ja viestintä viestii ajankohtaisista palveluistaan.

Liikuntatoimen *sisäinen* viestintä ja markkinointi

SISÄISTÄ VIESTINTÄÄ kehitettiin sisäisen viestinnän suunnitelman ja prosessin kehittämisen myötä. Kehitettiin intranetsivuja sekä osastojen ja yksiköiden sisäisen viestinnän työkaluja ja menetelmiä. Yhtenäisten kokouskäytäntöjen lisäksi eri yksiköissä otettiin käyttöön sosiaalisen median työkalu WhatsApp sisäisen viestinnän kanavaksi.

Asiakaspalautejärjestelmän käyttöä, raportointia ja tulosten analysointia kehitettiin kuvaamalla prosessi ja täsmentämällä vastuutahot. Sisäisessä viestinnässä keskityttiin vahvasti johtamisjärjestelmän uudistamisen oikea-aikaiseen ja laajaan viestimiseen. Erityisesti henkilöstölehti Viestikapulassa ja sisäisillä sähköpostilistoilla kerrottiin uudistuksesta ja sen etenemisestä koko henkilöstölle.

Suosituin twiitti ansainnut 5 113 näytökertaa

Brahenkentällä hienoja #jääpallo'taideteoksia! Lähellä myös muita katutaide- ja taideteoksia. #Bragu #Braku #Brahis #Helsinki pic.twitter.com/AMLWz1w6lq

9 39

Suosituin twiitti ansainnut 6 450 näytökertaa

#Tali'in uusi #tekonurmikenttä toukokuussa 2017. Uusi 100 m x 60 m kenttä - vihreä nukka ja #FIFA Quality laatu. pic.twitter.com/ldxd2EqjIY

2 12 38

YMPÄRISTÖTAVOITTEET TOTEUTUIVAT

VIRASTON TALOUSARVIO SISÄLSI NELJÄ ENERGIA-TEHOKKUUTTA JA YMPÄRISTÖÄ KOSKEVAA TAVOITETTA.

1. Lajittelevan jätehuollon laajentaminen
2. Venesatamien jätehuollon parantaminen
3. Kiinteistöjen sähkön, kaukolämmön ja veden kulutuksen seurannan kehittäminen
4. Liikuntapahtumissa edellytys jätteiden keräämiseen ja kierrättämiseen sekä yleiseen siisteyteen

Lajittelevaa jätehuoltoa lisättiin eri toimipisteissä, etenkin sisäliikuntapalveluiden kiinteistöissä. Venesatamien jätteenkeruupisteitä parannettiin. Kiinteistöjen sähkön, kaukolämmön ja veden kulutuksen seuranta kehitettiin lisäämällä useisiin kiinteistöihin vesimittareita.

Sisäliikuntapalveluiden tavoitteena oli Ekokompassi -ympäristöjärjestelmän käyttöönotto osaston merkittävimmissä toimipisteissä. Vuoden loppuun mennessä järjestelmä saatiin kokonaan tai osittain käyttöön Töölön kisahallissa, Pirkkolan, Oulunkylän ja Ruskeasuon liikuntapuistoissa, Uimastadionilla ja Kumpulan maauimalassa sekä Itäkeskuksen, Jakomäen ja Yrjönkadun uimahalleissa.

Kaikki viraston sähköä ja kaukolämpöä kuluttavat kohteet on liitetty kulutusseurannan piiriin. Kaukolämmön kulutus oli niissä yhteensä 25,8 GWh. Edellisvuoteen verrattuna kulutus kasvoi 8 %. Vuoteen 2010 verrattuna kulutus on laskenut 16 %. Sähköä kaikissa kohteissa kului yhteensä 4,9 GWh, edellisvuoteen verrattuna laskua oli noin 4 %. Vuodesta 2010 kulutus on kasvanut 9 %. Ilman uusia vuonna 2012 virastolle käyttöön tulleita suuria kulutuskohteita Kivikon hiihtohallia ja Kontulan tekojäärataa, joiden sähkönkulutus vuodessa on noin 3000 MWh, on kulutus vuoteen 2010 verrattuna vähentynyt 4 %.

Viraston energiansäästösuunnitelman mukaisesti toimipisteiden energiatehokkuutta parannettiin peruskorjaushankkeilla, kehittämällä taloautomaatiikkaa ja toimintatapoja sekä käyttämällä energiaa säästäviä ratkaisuja suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa.

Useissa kiinteistöissä kehitettiin ilmanvaihtolaitteistoja ja taloautomaatiikkaa ja muutettiin valaisimia ja LVI-kalusteita energiaa säästävimmiksi.

Itämerihaastekampanjaan laadittiin hajakuormituksen vähentämiseksi suunnitelmat Luukin ulkoilun alueen rakennusten liittämiseksi vesi- ja viemäriverkostoihin. Elisaaren ulkoilun alueella yhden rakennuksen jätevesijärjestelmä peruskorjattiin ja yksi

jätevesien imeytyskenttä uusittiin. Kaunissaaren saunan harmaiden vesien imeytysjärjestelmän peruskorjaussuunnitelmat valmistuivat. Ympäristötietoisuuden parantamiseksi Pihlajasaaressa jatkettiin rantojen roskaantumisen seurantaa ja puhdistusta. Osallistuttiin virastojen väliseen mereen joutuneen räjäytysletkun jätteiden siivous- ja tutkimushankkeeseen ja järjestettiin rantojen siivoustalkoita yhteistyössä paikallisyhdistysten ja muiden virastojen kanssa. Öljyntorjuntavalmiuden kehittämiseksi venekalustoa ja henkilöstöä osallistui pelastuslaitoksen kaksipäiväiseen öljyntorjuntaharjoitukseen. Lisäksi virasto sai loppuvuodesta käyttöönsä 2 öljyntorjuntarahaston varoilla hankittua D-luokan öljyntorjuntavenettä.

Kalatalouden kehittämistä ja valvontaa suoritettiin Helsingissä 14 600 hehtaarin ja muissa kunnissa 3 000 hehtaarin suuruisilla vesialueilla ja kalanpoikasia istutettiin yhteensä 171 674.

Helsingin kaupungin vieraslajiohjelman ja kansallisen vieraslajistrategian mukaisia haitallisten kasvilajien poisto- ja torjuntatoimenpiteitä tehtiin mm. Pihlajasaaressa, Kotiluodolla ja Uunisaassa, Laajasalon, Kallahdenniemen, Hietarannan ja Munkkiniemen uimarannoilla, Puistolän, Pirkkolan, Ruskeasuon ja Oulunkylän liikuntapuistoissa; Puotilan, Lauttasaaren, Ison Kallahden ja Kallahdenniemen uimarannoilla; Sarvaston ja Vuosaarenlahden venesatamissa sekä Lähdenokan ranta-alueella ja Rastilan leirintäalueella. Vieraseläinlajien torjuntaa tehtiin Rajasaassa sekä Viikin luonnonsuojelualueen Pornaistenniemen lammissa.

Viraston henkilöstöä osallistui pyöräilyolosuhteiden ja -palveluiden parantamiseen useissa pyöräilyhankkeissa, esimerkkeinä työmatkapyöräilyn ja HSL:n seudullisen pyöräilyn edistäminen jsekä Suomen Ladun Pyöräpolku-kehityshanke. Polkupyöräparkkialueet toteutettiin Munkkiniemen, Lauttasaaren ja Hietarannan uimarannoille sekä Puotilan kentälle ja asennettiin sähkötoiminen pyöräpumpuasema Pirkkolan liikuntapuistoon.

Pilaantuneiden maiden kunnostusselvityksinä teetettiin mm. maaperän pilaantuneisuustutkimukset Ourit-saaren venetelakka ja ranta-alueilta.

Satoja liikuntatapahtumia Helsingissä

Helsingin kaupungin vuosien 2013–2016 strategiaohjelman mukaisesti Helsinkiin haetaan suurtapahtumia ja mahdollistetaan laaja tapahtumien kirjo koko kaupungissa yhteisöllisyyden tukemiseksi. Tavoitteena on kasvattaa Helsingin kansainvälistä tunnettuutta ja luoda kaupungista vetovoimainen.

Helsinki on toiminut säännöllisesti suurten liikuntatapahtumien isäntäkaupunkina. Suurten liikuntatapahtumien järjestämisestä on tullut eri maiden ja kaupunkien välinen kilpailu. Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että suurtapahtumat tuovat paikkakunnille näkyvyyttä, vetovoimaa ja matkailutuloja sekä vilkastuttavat elinkeinoelämää. Tutkitusti niillä on vaikutusta myös urheilun harrastamisen määrän kasvuun. Tapahtumien kautta luodaan näkyviä malleja kaiken ikäisille ja erityisesti nuorille liikuntaharrastuksen aloittamiseksi sekä osallisuuden lisäämiseksi.

Vuonna 2016 Helsingin liikuntatoimi teki yhteistyötä kymmenien suurten liikuntatapahtumien kanssa - yleisurheilun nuorten SM, taitoluistelun MM, koripallon nuorten EM, Helsinki International Horse Show, lentopallon EM-karsintaturnaus, Finnish International Badminton Championships ja EuroGames.

Liikuntavirasto jakoi myös 77 000 euron avustusmäärärahan, jolla tuettiin vuoden 2016 liikuntatapahtumia. Avustusta myönnettiin yhteensä 57 tapahtumalle, jotka tuovat lisää liikettä ja liikuntaelämyksiä Helsinkiin. Suurimmat avustukset eli 10 000 euroa saivat kansainvälisesti merkittävät jalkapallotapahtumat Helsinki Cup ja Stadi Cup. Midnight Run ja yleisurheilun EuroGames tapahtumille jaettiin 6 000 euroa ja tanssiurheilun Finland Open/GrandSlam kiertue sai kilpailutapahtumaansa avustusta 5 000 euroa. Pienemmät avustukset jaettiin monipuolisesti eri lajien ja kohderyhmien alueellisiin liikuntatapahtumiin.

Vuonna 2016 juhlittiin maailmanmestareita

HELSINGIN KAUPUNKI palkitsi 31.5. viisi jääkiekkoilijaa alle 18-vuotiaiden ja alle 20-vuotiaiden MM-kilpailuissa 2016 saavutetuista kultamitaleista. Palkittavina olivat U18-joukkueen helsinkiläiset urheilijat Niilo Halonen, Juha Jääskä ja Kristian Vesalainen sekä helsinkiläiset U20- jääkiekkoilijat Roope Hintz ja Olli Juolevi. "Nuorten Leijonien ja Pikku-leijonien joukkueet kasvoivat silmissä peliltä. He saivat yleisön syttymään ja tosinpäin. Olen todella iloinen koko Helsingin kaupungin puolesta että voimme palkita helsinkiläisjääkiekkoilijoita upeista suorituksista nuorten MM-turnauksissa", iloitsee apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen.

Helsinki-päivänä myös Helsingin urheilupalkintotoimikunta palkitsi Kaisaniemen konserttilavalla tuhatpäisen konserttiyleisön edessä vuoden 2016 helsinkiläisurheilijaksi triathlonisti Kaisa Lehtosen, helsinkiläisseuraksi jääpalloseura Botnia-69'n, nuoreksi helsinkiläisurheilijaksi yleisurheilija Viivi Lehikaisen ja helsinkiläisvalmentajaksi muodostelmaluisteluvallmentajan Kaisa Arrateigin. Näiden upeiden palkittavien lisäksi liikuntatoimi antoi kunniamaininnan koreografi Riikka Virkajärvi-Johnsonille. Hän toteutti menestyksekkäästi Gymnaestrada 2015 Valkoinen lintu -esityksen. Kunniamaininta on myös Helsingin urheilupalkintotoimikunnan kiitos loistavasta Gymnaestrada 2015 -tapahtumasta, joka oli suurin Suomessa koskaan järjestetty kansainvälinen urheilutapahtuma.

Liitetaulukot

Sisäliikuntapaikkojen käyntikerrat vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Herttoniemen liikuntahalli	35 667	42 232	42 404	51 405	47 921
Itäkeskuksen uimahalli	352 278	367 093	336 746	327 824	321 582
Jakomäen uimahalli	49 511	61 462	69 234	71 557	74 822
Kampin liikuntakeskus	83 921	91 716	81 886	93 891	89 450
Katajanokan liikuntahalli	52 966	60 450	63 539	63 535	62 927
Kivikon hiihtohalli	11 850	18 654	21 364	18 772	11 632
Kontulan kuntokellari	57 903	60 932	59 895	58 352	55 803
Kontulan skeittihalli	28 904	25 810	21 154	20 429	21 447
Kumpulan maa-uimala	105 824	131 268	127 815	113 216	104 333
Käpylinna	32 249	33 356	33 674	34 586	28 225
Latokartanon liikuntahalli	108 744	117 324	121 790	117 972	263 054
Liikuntamylly	497 834	492 640	483 848	505 433	507 674
Maunulan liikuntahalli	145 801	155 581	167 140	187 871	175 458
Oulunkylän liikuntasalit	67 270	66 112	79 601	71 156	65 768
Oulunkylän jäähalli	41 966	46 593	48 813	50 412	51 221
Puistolan liikuntahalli	26 263	21 730	23 624	23 010	21 167
Pirkkolan kuntosalit	45 333	59 975	81 417	82 987	85 817
Pirkkolan palloiluhalli	43 563	38 545	44 189	40 631	45 126
Pirkkolan uimahalli	186 305	185 762	194 883	190 979	189 100
Pirkkolan jäähallit	122 441	115 504	129 013	142 123	109 794
Ruskeasuon liikuntahalli	132 923	148 276	142 568	148 642	149 209
Töölön kisahalli	626 709	570 708	592 160	585 086	543 708
Uimastadion	234 914	297 020	295 334	278 523	256 139
Yrjönkadun uimahalli	156 009	152 073	153 949	152 904	163 567
Yhteensä	3 247 148	3 360 816	3 416 040	3 431 296	3 444 944

Liikunnanohjauksen käyntikerrat vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Säännöllinen ohjattu kausitoiminta	414 312	432 108	447 746	489 871	484 396
Kuntosalitoiminta	168 907	182 673	196 634	193 516	187 576
Tapahtumat, koulutus, neuvonta	17 084	8 996	39 472	20 062	8 716
Hankkeet	53 465	63 127	27 212	33 742	41 212
Yhteensä	653 768	686 904	711 064	737 191	721 900

Kalastusluvut pyyntitavoittain vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Uistelu	1 922	2 534	2 061	2 156	1 700
Verkko	1 697	2 101	1 869	1 678	1 634
Koukku	18	31	30	19	24
Pitkäsiima	82	57	65	56	59
Rysä	10	9	10	8	12
Katiska	234	252	200	167	194
Sukellus	6	12	7	10	3
Matkailija	458	451	562	498	441
Kilpailu	50	42	28	36	1 052
Suvanto	964	786	1 054	1 236	1 205
Koski	1 282	1 866	1 883	1 974	1 438
Tuulastus	4	3	5	4	2
Trooli	0	0	0	0	0
Aluskohtaiset	10	20	20	21	10
Yhteensä	6 737	8 164	7 980	7 863	7 774

Venepaikat vuosina 2012–2016

Suoravuokrauspaikat	2012	2013	2014	2015	2016
vuokratut	3 983	3 987	3 995	3 963	3 996
vuokraamatta	36	33	25	35	20
Yhteensä	4 019	4 020	4 020	3 998	4 016
Venekerhot	7 509	7 509	7 500	7 500	7 500
Yhtiöiden venepaikat	40	40	40	40	40
Vieraspaikat					
Elisaaren ulkoilualue	102	102	102	102	102
Katajanokan vierassatama	100	120	120	100	100
Lähteelän ulkoilualue	52	50	50	50	50
Pihlajasaaren ulkoilupuisto	42	42	42	42	42
Kaunissaaren ulkoilualue	91	91	91	91	80
Yhteensä	387	405	405	385	374
Yhteensä	11 955	11 974	11 965	11 923	11 930

Rastilan yöpymisvuorokaudet vuosina 2012–2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Tammikuu	5 517	5 590	5 181	4 422	4 214
Helmikuu	4 775	5 628	4 857	3 944	3 679
Maaliskuu	5 764	5 129	4 909	4 664	4 347
Huhtikuu	6 351	4 913	5 783	4 862	4 547
Toukokuu	7 888	6 735	6 543	6 518	6 417
Kesäkuu	12 816	12 279	11 942	11 992	12 054
Heinäkuu	21 122	21 227	21 055	22 337	21 823
Elokuu	13 964	12 731	13 884	13 664	13 500
Syyskuu	6 272	4 825	4 711	5 304	5 199
Lokakuu	6 577	5 452	4 666	5 035	5 165
Marraskuu	5 615	5 288	3 977	4 128	3 809
Joulukuu	5 253	5 263	4 009	4 364	3 679
Yhteensä	101 994	95 060	91 517	91 234	88 433

Helsingin kaupungin liikuntavirasto Toimintakertomus 2016

LIIKUNTAVIRASTO
Helsinki